

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
DİYANET AKADEMİSİ
Eğitim Programları ve Koordinasyon Daire Başkanlığı

**KIRÂAT (Aşere-Takrîb)
EĞİTİM PROGRAMI**

**ANKARA
2024**

Bu eğitim programının hizmet içi eğitim kurslarında uygulanması 20.03.2024 tarihli ve E-88331529-774.01.02-4896137 sayılı onay ile uygun görülmüştür.

İÇİNDEKİLER

1.	KIRÂAT EĞİTİMİ	5
1.1.	GİRİŞ	5
1.2.	PROGRAMIN HEDEFİ	6
1.3.	PROGRAMIN YAPISI.....	6
1.4.	PROGRAMIN UYGULAMA ESASLARI	7
2.	AŞERE BÖLÜMÜ.....	8
2.1.	PROGRAMIN GENEL KAZANIMLARI	8
2.2.	DERSLER, KREDİLERİ VE DÖNEMLER TABLOSU.....	9
2.3.	DERSLER, KONULARI, KAYNAKLARI VE AÇIKLAMALARI	10
2.3.1.	Kur'an ve Kırâat Tarihi.....	10
2.3.2.	Aşere Usûlü.....	11
2.3.3.	Kırâat Metinleri.....	11
2.3.4.	Arapça	12
2.3.5.	Kırâat Çözümlemeleri	12
2.3.6.	Aşere Uygulamaları	12
2.3.7.	Tecvid "Mukaddime".....	13
2.3.8.	Kırâat-Anlam İlişkisi.....	14
2.3.9.	Kur'an İmlâsi	15
2.3.10.	Kur'an Meâli	15
2.3.11.	Dînî Mûsikî	16
2.4.	YARDIMCI KAYNAKLAR	17
2.5.	MAKALELER	18
3.	TAKRÎB BÖLÜMÜ	19
3.1.	PROGRAMIN GENEL KAZANIMLARI	19
3.2.	DERSLER, KREDİLERİ VE DÖNEMLER TABLOSU.....	20

3.3. DERSLER, KONULARI, KAYNAKLARI VE AÇIKLAMALARI	21
3.3.1. Takrîb Usûlü	21
3.3.2. Arapça	21
3.3.3. Tayyibe	22
3.3.4. Tevcîhu'l-Kırâat.....	23
3.3.5. Kur' anda Vakif-İbtidâ.....	23
3.3.6. Takrîb Uygulamaları	24
3.3.7. Kırâat-Anlam İlişkisi.....	25
3.3.8. Kur'an Meâli	26
3.3.9. Dînî Mûsikî	26
3.3.10. Kırâat Öğretim Metotları	27
3.4. YARDIMCI KAYNAKLAR	28
3.5. MAKALELER	28

1. KIRÂAT EĞİTİMİ

1.1. GİRİŞ

Başkanlığımızın, vatandaşlarımızı dinî konularda daha etkili ve verimli bir şekilde bilgilendirebilmesi ve ibadetleri yönetebilmesi, personelin eğitim seviyesi ile doğrudan ilişkilidir. Bu eğitimin temeli İslam'ın temel kaynağı Kur'an-ı Kerim'i en iyi şekilde okumak ve anlamaktır.

Kur'an-ı Kerim; Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Cibrail vasıtasıyla, Hz. Muhammed (s.a.s)'e indirilen ve tevâtûr yoluyla nesilden nesile nakledilen, kırâatiyle ibadet olunan ilâhî bir kitaptır. Kur'an-ı Kerim'in temel özelliklerinden biri güzel sesle ve kendine has eda ile okunan bir kitap olmasıdır. Bunun kaynağı bizzat Kur'an'ın kendisi, aynı doğrultudaki nebevî uygulama ve sonraki dönemlerde görülen tatbikatlardır.

İlk vahyin "ikra" (oku) şeklinde gelmesi, ardından gerek kırâat gerek tertîl gerekse tilavet kelimeleri kullanılarak verilen emirler, Hz. Peygambere Kur'an-ı Kerimi güzel okuma ve ümmetine öğretme görevini de yüklemiştir. Hz. Peygamber de Hz. Cibrail'den almış olduğu kırâati ashabına tilavet etmiş, onlara öğretmiş ve okutmuş, kendilerine kurâr denilen bu sahâbileri çeşitli belde ve bölgelerde Kur'an muallimi olarak görevlendirmiştir. Sahabe almış olduğu bu kırâati tevâtûr yoluyla sonraki nesillere büyük bir titizlikle nakletmiştir. Konunun dikkatle ele alınması bu yönyle önem arzettmektedir. Çünkü kırâatlar, kendilerine nispet edilen imamlar vasıtasıyla Hz. Peygambere dayandırılmaktadır.

Kur'an'daki farklı kırâatların varlığının birçok sebebi bulunmaktadır. Araplar Kur'an-ı Kerim inmeden önce değişik lehçelerle konuşuyorlardı. Elbette ki onları alışkanlıklarından vazgeçip tek bir lehçeye mecbur etmek hem çok zordu ve hem de o insanların sorumluluklarını ağırlaştırmak demekti. Farklı kırâatlarda Kur'an-ı Kerim okuma imkânı verilmesi, birden çok lehçe konuşan Arap kabilelerinin, tahrif etmeden ve günaha düşmeden Kur'an'ı okumalarını kolaylaştırmıştır. Aynı zamanda bu, bütün Arap kabilelerine onun mucize bir kitap olduğunu göstermektedir. İşte bu vb. sebeplerle kırâat ilminin ayrı bir önemi ortaya çıkmıştır. Bunun için Müslümanlar ve özellikle kırâat âlimleri bu konuda azamî çaba göstermişlerdir. Bu konuya ilgili bütün yapılması gerekenler dört halife döneminden itibaren yapılmaya çalışılmıştır. Bu çabaların başında Hz. Ebubekir döneminde Zeyd b. Sabit başkanlığında kurulan komisyon tarafından Kur'an'ın cem edilmesi ile Hz. Osman döneminde Kur'an'ın istinsahî (çoğaltılması) gelir.

Harekesiz ve noktasız Kur'an nüshalarını kırâat farklılığını ihtiva edecek şekilde çoğaltan Hz. Osman, bu nüshaları belli başlı merkezlere Kur'an'ın eda ve keyfiyetini bilen kârîlerle birlikte göndermiştir. Hz. Osman'ın mushaflarla göndermiş olduğu kimseler, götürdükleri mushaflara uygun olarak okudukları ve öğrettikleri kırâat; o beldede şöhret bulmuş ve yayılmıştır. Böylece her bir coğrafi bölgede kırâat imamının okuyusu revaç bulmuş ve yayılmıştır.

Sözlükte "okumak, tilavet ve telaffuz etmek" anlamına gelen kırâat, ilmî terim olarak "Kur'an kelimelerini, nakaledenlerine nispet etmek suretiyle, farklı okuyuşları bildiren bir ilimdir." Nâfi' kırâatı, Asım kırâatı vb. gibi. Böylece kırâat ilmi imamlara nisbet edilerek sistematik hale getirilmiş ve belirli merkezlerde gelişmeye başlamıştır. Kırâat imamları ve râvîleri, belli tasniflere tabi tutularak kırâat ile ilgili yazılan kitaplarda yer almaya başlamıştır. Böylece "Kırâat-ı Seba" ve "Kırâat-ı Aşere" denilen kırâat vecihleri sistematik hale gelmiştir.

Kur'an-ı Kerim'in lafızlarında meydana gelen farklılıklar, on imam ve onların ikişer râvîsine nisbet edilerek okunmasına "aşere" adı verilmiştir.

“Takrîb” ise, söz konusu okuyuş farklılıklarının on imam, her bir kırâat imamının ikişer râvîsi ve bu her râvînin de ikişer tarikine nisbet edilerek okunmasına denir. İbnü'l-Cezerî'ye ait takrîbi ihtiva eden bin beyitlik manzum metne de “tayyibe” denilmektedir. Bu okuyuşlar infîrâd ya da indirâc usûlüne göre yapılabılırse de zamandan tasarruf açısından indirâc metodu takip edilmektedir.

Kırâat farklılıklarının öğretimi ise, h. V. yüzyıla kadar infîrâd usûlüyle, h. V. yüzyıldan itibaren indirâc usûlü ile günümüze kadar devam ettirilmiştir.

Kırâat ilminin Osmanlı'ya geliş h. 798, m. 1395 yılında Sultan I. Bayezid tarafından, kırâat-ı aşereyi sistematik hale getiren İmam İbnü'l-Cezerî'nin Bursa'ya dâvetiyle başlar. Osmanlı'da kırâat ilmi ihtisas olarak ele alınmış, dâru'l-huffaz ve dâru'l kurrâlar açılarak okutulmuştur.

Bir dönem ülkemizde kırâat eğitimi zayıflamışsa da, 1976 yılında Başkanlığımızca İstanbul Haseki Eğitim Merkezi'nde resmen yeniden başlatılmıştır. Günümüzde bu eğitim, müftülükler ve eğitim merkezleri bünyesinde devam etmektedir.

1.2. PROGRAMIN HEDEFİ

Kırâat ilmi, vücûhatı ve kırâat-anlam ilişkisi konusunda donanımlı “kurrâlar” yetiştirmek ve bunlar aracılığıyla daha etkin ve nitelikli bir din hizmeti sunmaktır.

1.3. PROGRAMIN YAPISI

Program;

Aşere ve takrib olmak üzere iki bölüm,

Aşere bölümü 4, takrib bölümü 6, toplam eğitim ise 10 dönem,

Her dönem 12 hafta ve haftalık ders kredisi 30 saat,

Aşere bölümü 1440, takrib bölümü 2160, toplamda ise 3600 kredi olarak hazırlanmıştır.

Program; Başkanlık temsilcileri, alanında uzman akademisyenler ve aşere-takrib eğitiminde görev yapan hocalarla birlikte hazırlanmıştır. Bu vesile ile katkısı olan herkese teşekkür eder, programın asıl muhatapları olan eğitim görevlileri ve kursiyerlere de başarılar dileriz.

1.4. PROGRAMIN UYGULAMA ESASLARI

Programın başarısı, hazırlanışındaki hedef ve yaklaşılara uygun olarak uygulanmasına bağlıdır. Bu nedenle programın amacına ulaşması için öğrenme-öğretim sürecinde aşağıdaki ilkelere uyulması gerekmektedir.

1. Öğrenme-öğretim sürecinde, bu öğretim programının kırâat eksenli bir program olduğu göz önünde bulundurulmalı ve öğretim programıyla hedeflenen temel bilgi ve becerilerin elde edilmesine çalışılmalıdır.
2. Öğrenme-öğretim sürecinde kursiyerlerin ferdi yetenekleri ve ihtiyaçlarının farklı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
3. Kursiyerlerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir.
4. Kursiyerlerin derse hazırlıklı olarak gelmeleri teşvik edilmeli, ilgili bölümlerin dersten önce hazırlanması sağlanmalıdır.
5. Yapılan eğitim etkinliklerinde kısa sürede olabildiğince en fazla verimin elde edilmesi hedeflenmelidir.
6. Kırâat ve dîni mûsikî eğitiminin yeteneğe bağlı bir yanının da bulunduğu göz ardı edilmemelidir. Kursiyerlerin zaman içerisindeki gelişimleri dikkate alınmalı, öğretim hedefleri ve bekleniler bireysel farklılıklar da hesaba katılarak gerçekçi bir şekilde belirlenmelidir.
7. Yanlış telaffuzların ve hatalı okumaların önüne geçebilmek amacıyla doğru bir şekilde okuma çalışmalarına öncelik verilmelidir. Kursiyerlerin yanlış ve hatalı okumaları varsa tespit edilerek, bu okuyış şekilleri kursiyerlere fark ettirilmelidir.
8. Kursiyerlere ilgili dersleri öğretme yöntem ve teknikleri hakkında bilgi desteği sağlanmalıdır.
9. Öğretimde çeşitli görsel-işitsel araç-gereç, şekil, şema, kavram haritası vb. materyallerden yararlanılmalıdır.
10. Öğrenme ortamı, kursiyerlerin özellikleri de dikkate alınarak hazırlanmalı, kalabalık sınıflar oluşturmaktan kaçınılmalıdır.
11. Kursiyerler, öğrenmelerindeki eksiklik ve yanlışlıklar çeşitli zamanlarda (sureç ve ürün) ölçülerek, ölçme kriterleri hakkında bilgilendirilmelidir.
12. Değerlendirme ve başarı kriterleri, önceden belirlenerek ona göre bir değerlendirme yapılmalıdır.

2. AŞERE BÖLÜMÜ

2.1. PROGRAMIN GENEL KAZANIMLARI

1. Kur'an-ı Kerim ve kırâat tarihini bilir.
2. Kur'an-ı Kerim'i tashih-i hurûfa riayet ederek okur.
3. Kırâat imam ve râvîlerinin hayatlarını bilir.
4. Kur'an-ı Kerim'i okuyuş adabını bilir.
5. Aşere usûlü ve ıstılahalarını bilir.
6. Kur'an-ı Kerim'in imlâsını bilir ve uygular
7. Vücûhât çıkarmayı ve uygulamayı öğrenir.
8. Kırâat ve rivâyet farklılıklarını bilir.
9. İstanbul ile Mısır tariki arasındaki farklılıkları bilir.
10. Senetleri bakımından kırâat çeşitlerini bilir.
11. Aşere kırâatını uygular.
12. Dînî mûsikî formlarını ve temel makamlarını icra eder.
13. Kırâat farklılıklarının diğer ilimlerle ilişkisini açıklar.
14. Kırâat farklılıklarına göre Kur'an-ı Kerim'i okur.
15. Farklı vecihlere göre okuduğu ayetlerin anlamlarını bilir.
16. Aşere kırâat vecihlerinin hüccetini açıklar.
17. Kur'an-ı Kerim meâlini bilir.
18. Kur'an-ı Kerim okumada bir tavır (okuyuş) geliştirir.
19. Okuduğu kırâatları yazar.
20. Kur'an-ı Kerim'i aşere kırâatı üzere hatmeder.
21. Mukaddimetü'l-Cezerî'yi ezbere bilir ve anlar.
22. Aşere öğretim yöntemlerini bilir ve uygular.

2.2. DERSLER, KREDİLERİ VE DÖNEMLER TABLOSU

DERSLER	KREDİ	1. DÖNEM	2. DÖNEM	3. DÖNEM	4. DÖNEM
1. Kur'an ve Kırâat Tarihi	48	Kur'an ve Kırâat Tarihi (4x12=48)	---	---	---
2. Aşere Usûlü	48	Aşere Usûlü (4x12=48)	---	---	---
3. Kırâat Metinleri	96	---	Kırâat Metinleri (2x12=24)	Kırâat Metinleri (4x12=48)	Kırâat Metinleri (2x12=24)
4. Arapça	192	Arapça (4x12=48)	Arapça (4x12=48)	Arapça (4x12=48)	Arapça (4x12=48)
5. Kırâat Çözümlemeleri	96	Kırâat Çözümlemeleri (2x12=24)	Kırâat Çözümlemeleri (2x12=24)	Kırâat Çözümlemeleri (2x12=24)	Kırâat Çözümlemeleri (2x12=24)
6. Aşere Uygulamaları	648	Aşere Uygulamaları (12x12=144)	Aşere Uygulamaları (16x12=192)	Aşere Uygulamaları (12x12=144)	Aşere Uygulamaları (14x12=168)
7. Tecvid (Mukaddime)	36	---	Tecvid (1x12=12)	Tecvid (1x12=12)	Tecvid (1x12=12)
8. Kırâat-Anlam İlişkisi	96	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)
9. Kur'an İmlâsı	36	---	Kur'an İmlâsı (1x12=12)	Kur'an İmlâsı (1x12=12)	Kur'an İmlâsı (1x12=12)
10.Kur'an Meâli	96	Kur'an Meâli (2x12=24)	Kur'an Meâli (2x12=24)	Kur'an Meâli (2x12=24)	Kur'an Meâli (2x12=24)
11.Dînî Mûsikî	48	---	---	Dînî Mûsikî (2x12=24)	Dînî Mûsikî (2x12=24)
TOPLAM	1440	360 Saat	360 Saat	360 Saat	360 Saat

2.3. DERSLER, KONULARI, KAYNAKLARI VE AÇIKLAMALARI

2.3.1. Kur'an ve Kırâat Tarihi

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
48	<p>Kur'an ve Kırâat Tarihi</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Kur'an-ı Kerim'in Nüzûlü b. Kur'an-ı Kerim'in Mushaf Haline Getirilisi Çoğaltıması, Harekelenmesi, Noktalanması, Korunması ve Tespit Yöntemleri c. Ayet ve Surelerin Tertibi d. Resmu'l-Mushaf, Mesâhîf'ul-Emsâr e. Tarihî Mushaflar ve Var Olduğu İddia Edilen Şia Mushafi f. Resm-i Osmânî ve Aliyyü'l-Kârî g. Kur'an'ın Başka Harflerle Yazılması h. Müsteşriklerin Kur'an'la İlgili Çalışmaları 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zerkânî, Muhammed Abdulazîm, Menâhilu'l-İrfân 2. Zerkeşî, Bedreddin Muhammed b. Abdullah, el-Burhân fi Ulûmi'l-Kur'an 3. Suyûtî, Celaleddin, el-İtkân fi Ulûmi'l-Kur'an 4. Menna' Halil Kattan, Mebâhis fi Ulûmi'l-Kur'an 5. İbn Cuma, İ'cazu Resmi'l-Mushaf ve Kırâatihi 6. Hamîdullah, Muhammed, Kur'an Tarihi 7. Çetin, Abdurrahman, Kur'an İlimleri ve Kur'an-ı Kerim Tarihi 	<p>Kur'an tarihi ve mushaflar hakkında genel bilgi verilir.</p> <p>Oryantalistlerin ve Şia'nın Kur'an'a bakışları hakkında bilgi verilir.</p> <p>Müsteşriklerin Kur'an hakkında yaydığı şüpheler ve bu şüphelerin giderilmesi konusunda bilgi verilir.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> a. Ahrufü's-Seba' b. Kırâat İstilahları c. Kırâatların Oluşumu d. İمام ve Râvîlerin Hayatları e. Senetleri Bakımından Kırâatlar f. Kırâatte Tevâtür g. Tarihimizde Kırâat Müesseseleri (Selçuklu, Osmanlı ve Günümüz) h. Reisu'l-Kurralık Müessesesi i. Kaynakları Bakımından Tarikler (Seb'a, Aşere, Takrib) j. Son Dönem Kırâat Âlimleri 	<ol style="list-style-type: none"> 1. İtîr, Hasan Ziyauddin, el-Ahrufüs-Seb'a ve Menziletü'l-Kırâati minha 2. ed-Devserî, Mustalahâtu'l-Kırâat 3. Mekkî b. Ebî Talîp, el-İbâne 4. Ebû Şâme, İbrâzü'l-Meânî 5. Semennudî, Şerhu's-Semennudî ale'd-Dürre 6. el-Kâdî, Abdülfettah, el-Vâfi li Şerhi's-Şâtibiyye 7. İbnü'l-Kâshî, Sirâcü'l-Kârî fi Şerhi Hîrzi'l-Emânî 	<p>Kırâat tarihi hakkında genel bilgi verilir.</p> <p>Ayrıca; kırâat konusunda Ehli Sünnet mezhebi ile Şia'nın yaklaşımı,</p> <p>Yedi harfin mahiyeti, Reisü'l Kurrâ'lık müessesesi, son dönem kırâat âlimleri hakkında bilgi verilir.</p>

2.3.2. Aşere Usûlü

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
48	Aşere Usûlü <ul style="list-style-type: none"> a. Aşere Usûlü ve İstilahları b. Kırâat ve Rivâyet Farklılıklar c. İstanbul İle Mısır Tariki Arasındaki Farklılıklar d. Senedleri Bakımından Kırâat Çeşitleri a) İnfirâd ve İndirâc Metodu e. Merâtib-i Erbaa ve Mertebeteyn f. İmam ve Ravilerin Kırâat Özellikleri 	İbnü'l-Cezerî , Tehbîrü't-Teyşîr	<p>Kırâat usûlü hakkında genel bilgi verilir.</p> <p>Ha-i Sekit, Cemi Mimi vb. kurallar hakkında bilgi verilir.</p>

2.3.3. Kırâat Metinleri

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
96	Kırâat Metinleri	1. ed-Dâni , Ebû Amr, et-Teyşîr fî'l-Kırâati's-Seb'a 2. Muhammed Emin Efendi , Umdatü'l-Hallân 3. en-Nevevî , et-Tibyân fi Adâb-ı Hemeleti'l-Kur'an 4. el-Acuri , Ebu Bekir Muhammed b. el-Hüseyin, Ahlaku Ehli'l-Kur'an 5. Zerkâni , Menâhilu'l-İrfân	<p>Kur'an tilavetinin adabı, tarihi, kırâat istilahları ve usûl konuları ile ilgili vb. metinler okunur.</p>

2.3.4. Arapça

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
192	Arapça <ul style="list-style-type: none"> a. Sarf (Emsile, Binâ, Maksûd) b. Nahiv (Avâmil, Izhâr) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. er-Râcihî, Abde, -et-Tatbikü's-Sarfi, -et-Tatbikü'n-Nahvî 2. İbn Hişam, Abdullah b. Yusuf, Katru'n-Nedâ 3. Muhammed Muhyiddin Abdulhamid, et-Tuhfetu's-Seniyye 	Kırâatla ilgili temel eserleri okuyup anlamalarını sağlamak üzere Arapça bilgisi verilir.

2.3.5. Kırâat Çözümlemeleri

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
96	Kırâat Çözümlemeleri <ul style="list-style-type: none"> a. Vücûhât Çıkarma Usûlü b. Vücûhât Çıkarma Uygulaması c. Ferş-i Hurûfa Göre Çözümleme 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paluvî, Abdulfettah, Zübde'l-İrfân 2. Muhammed Emin Efendi, Umdetü'l-Hallân, 	Burada başta Zübde ve Umde olmak üzere başlıca kırâat eserlerinden vücûhât çıkışma ve çözümleme öğretilir.

2.3.6. Aşere Uygulamaları

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
648	Aşere Uygulamaları <ul style="list-style-type: none"> a. Kırâat Farklılıklarına Göre Hazırlanan Vücûhâtın Okunması b. Vücûhât Üzere Aşr-ı Şerif Okuma c. Temsili Okuma d. Kur'an-ı Kerim'i Okuma Usûlleri 	<ol style="list-style-type: none"> 1. es-Şatibi, Ebu Muhammed, el-Kasidetu'l-Lamiyye, (Hirzu'l- Emânî ve Vechu't-Tehâni fi'l-Kiraâti's-Seb'a), 2. İbnü'l-Cezerî, el-Kasidetu'l-Lâmiyye, (Dürretü'l-Mudîe), 	Vücûhât çıkışma, aşr-ı şerif okuma, temsili okuma ve okuma usûlleri üzerinde uygulama yaptırılır.

2.3.7. Tecvid “Mukaddime”

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
36	<p>Tecvid “Mukaddime”</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Mehâric-i Hurûf b. Sıfat-ı Hurûf c. Tecvîd İlminin Önemi d. İnce Okunan Harfler e. Tahzîrât Bahsi f. Lâm ve Râ g. Vakif ve İbtidâ h. Hemze-i Vasl ve Katî' i. Medler j. Tenvin ve Sâkin Nun k. Diğer Konular 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mukaddime-i Cezerî 2. Yardımcı Kaynaklar <ul style="list-style-type: none"> a. el-Karî, Ali b. Muhammed, Şerhu'l-Mukaddimetî'l Cezerîyye b. el-Ensarî, Zekeriya, Şerhu'l-Mukaddimetî'l Cezerîyye c. Mekki b. Ebi Talib, er-Riyetü li Tecvidi'l-Kırâati ve Tahkiki Lafzi't-Tilaveti 	<p>Mukaddime-i Cezerî'den ilgili konular okutulur ve ezberletilir.</p>

2.3.8. Kırâat-Anlam İlişkisi

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
96	<p>Kırâat-Anlam İlişkisi</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Kırâat- Tefsir İlişkisi b. Kırâat- Fıkıh İlişkisi c. Kırâat -Hadis İlişkisi d. Kırâat-Kelam İlişkisi e. Kırâat- Belâgat İlişkisi f. Farklı Vecihlere Göre Okunan Ayetlerin Anlamları 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seçme Tefsir Metinleri (Taberî, Râzî, Zemahşerî seçme metinler) 2. el-Melâhi, Abdullah Ali, Tefsirü'l-Kur'ani bi'l-Kırâati'l-Kur'anîyyeti'l-Aşr 3. Müsenna Naim Hammadî, Eserü Kırâati'l- Kuraniyyeti fi İlmi'l-Me'anî 4. İtir, Hasan Ziyauddin, el Ahrufüs-Seb'a ve Menziletü'l-Kırâati minha 5. Muhammed Ahmed Abdülaziz, el-Vucûhü'l-Belağatü fit-Tevcîhi'l-Kırâati'l-Kur'anîyyeti'l-Mütevâtire 6. Karaçam, İsmail, Kırâat İlminin Kur'an Tefsirindeki Yeri ve Mütevâtir Kırâatlerin Yorum Farklılıklarına Etkisi 7. Çetin, Abdurrahman, Kırâatlerin Tefsire Etkisi 	<p>Kırâat-anlam ilişkisi hakkında kursiyere belirlenen konular etrafında bilgi verilir. (Nahl Suresine Kadar)</p>

2.3.9. Kur'an İmlâsı

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
36	Kur'an İmlâsı <ul style="list-style-type: none"> a. İmlâda Dikkat Edilmesi Gereken İlkeler b. Hatt-ı İstilahî ve Hatt-ı Kiyâsî c. Yazılışı Farklı Kelimeler ve Yazımı 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ed-Dâni, Ebû Amr, el-Mukni' 2. es-Semerkandî, Keşfû'l-Esrâr fi Resmi Mesâhîfî'l-Emsâr 3. el-Harraz, Delilü'l-Hayran ala Mevridi'z-Zeman fi Fenni'r-Resmi ve'z-Zabti, 4. Bolelli, Nusrettin, Arapça İmlâ Kılavuzu 	İmlâ hakkında kısaca teorik bilgi verilerek kursiyere doğru ve düzgün yazması konusunda uygulama yaptırılır.

2.3.10. Kur'an Meâli

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
96	Kur'an Meâli <ul style="list-style-type: none"> a. Meâl Nedir? Meâl Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken İlkeler b. Meâllerden Yararlanma Teknikleri c. Fatiha'dan Hûd Süresine Kadar Kur'an Meâlinin Okunması 	<ol style="list-style-type: none"> 1. el-Mahallî, Celalüddîn-es-Suyûtî, Celâlüddîn, Tefsiru'l-Celâleyn 2. Komisyon, Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir 3. Altuntaş, Halil-Şahin, Muzaffer, Kur'an-ı Kerim Meâli 	Türkçe ve Arapça eserlerden faydalananlarak 1-12 cüzlerin meâlleri yapılır. Kırâat farklılıklarının manaya etkisi üzerinde durulur.

2.3.11. Dînî Mûsikî

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
48	<p>Dînî Mûsikî</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Dînî Mûsikînin Kısa Tarihi b. Makam ve Usûl Kavramı c. Genel Olarak Usûl d. Dini Eserlerde Kullanılan Basit ve Birleşik Usûller e. Usûl Gerektirmeyen Dînî Uygulamalar f. Dini Eserlerde Kullanılan Makamlar g. Osmanlı ve Cumhuriyet Döneminde Hafız Mûsikîşinaslar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Buyrukçu, Ramazan, Din Görevlisinin Mesleğini Temsîl Gücü 2. Yazıcı, Reşat, Halkla İlişkiler 3. Özkan, İsmail Hakkı, Türk Mûsikîsi Nazariyâtı ve Usûlleri 4. Arel, Hüseyin Sadettin, Türk Mûsikî Nazariyâtı Dersleri, (Haz: Onur Akdoğan) 5. Saygun, Adnan, Mûsikî Nazariyâtı, I- IV 6. Yönetken, Halil Bedi, Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metotları 7. Akdoğan, Bayram, “Din Görevlilerine Mûsikî Eğitimi Verilmesi Hakkında Örnek Bir Metot”, <i>A.Ü.İ.F. Dergisi</i>, Yıl: 2002, Sayı: 2, c. XLIII. 	<p>Bu ders teoriden ziyade uygulamalı olarak işlenir ve her ana makam için en az iki ilahi öğretilir. Genel olarak mûsikî ve dînî mûsikînin tarihi gelişimi hakkında bilgiler verildikten sonra, diyafram nefesinin alınışı ve uygulaması kursiyerlere uygulamalı olarak gösterilir. Diyafram nefesi kullanılmadığı zaman meydana gelen aksaklılıklar gösterilip, diyafram nefesinin önemi tatbikatlı olarak vurgulanır. Makamlar ve formlarla ilgili tatbikatlar, öğretici tarafından uygulamalı olarak gösterilir. Ayrıca, bu konular programdaki ezberler, ezan, kamet ve mevlit üzerinde uygulamalı olarak işlenir.</p>

Aşere bölümü toplam 1440 saatten oluşmaktadır.

2.4. YARDIMCI KAYNAKLAR

1. **ez-Zehebi**, Muhammed b. Ahmed b. Osman,
-et-Tabakâtü'l-Kurrâ (Tahk. Dr. Ahmed Han)
-Marifetü'l-Kurrâi'l-Kibar ale't-Tabakati ve'l-Asâr, (Tahk. Dr. Tayyar Altıkulaç)
2. **el-Cezerî**, Muhammed b. Muhammed b. Ali b. Yusuf,
-Gayetü'n-Nihâye fi Tabakâti'l-Kurrâ
-Takribu'n-Neşr fi'l-Kirâati'l-Aşr
- Müncidü'l-Mukriîn
3. **el-Kâdî**, Abdü'l-Fettâh,
-el-Kirâeti fi Nazari'l-Müsteşrikine ve'l-Mulhidin
- Tarîhi'l-Kurrâi'l-Aşerati ve Ruvatihim ve Tevâtûri Kirâatihim ve Menheci Küllin fi'l-Kirâat
- el-Büdûru'z-Zâhira fi'l-Kirâati'l-Aşereti'l-Mütevâtira
4. **Seyyid Rızku't-Tavîl**, Medhal fi Ulûmi'l-Kirâat
5. **Abdulkadir Mansur**, Mevsuâtü Ulûmi'l-Kur'an
6. **Abdu'l-Fettah İsmail Çelebi**, Resmu'l-Mushâfi'l-Osmânî ve Evhamu'l-Müsteşrikine fi Kirâati'l-Kur'anı'l-Kerim Devâfiha ve Def'uha
7. **el-Harraz**, Delili'l-Hayrân ala Mevridi'z-Zemân fi Fenni'r-Resmi ve 'z-Zabti
8. **Okçu**, Abdülmecid, Kirâat Açısından Taberi ve Tefsiri
9. **Abdülhâlim** b. Muhammed el-Hadi, el-Kirâatü'l-Kur'anîyye (Tarihi, Subutu, Hucceti ve Ahkâmı)
10. **Muhammed** İbrahim Muhammed Salim, Ferîdetü'd-Dehr fi Ta'sîli ve Cemi'l-Kirâati'l-Aşr
11. **Ebû Amr ed-Dani**, el-Ahrufu's-Seb'a li'l-Kur'an
12. **Faiz** Abdulkadir Şeyh ez-Zevr, Terâcimü'l-Kurrâ
13. **Nebil** b. Muhammed İbrahim el-İsmail, İlmü'l-Kirâet Neş'etühi Etvâruhu Eseruhu fi Ulûmi's-Şer'iyye
14. **Seyyid Laşin** Ebu'l-Ferac-**Halid b. Muhammed** el-Hafız el-İlmi, Takrîbü'l-Meâni fi Şerhi Hirzi'l-Emâni fi'l-Kirâati's-Seb'i
15. **Ebu Şame Şîhabüddin** Abdurrahman b. İsmail, İbrâzû'l-Meâni min Hirzi'l-Emâni fi'l-Kirâati's-Seb'i
16. **el-Hayyât**, Ebu'l-Hasen Ali b. Faris, et-Tebâsi're fi Kirâati'l-Eimmeti'l-Aşera
17. **el-Hafeyân**, Ahmed Muhammed Abdussemi, Eşherü'l-Mustalahât fi Fenni'l-Edâi ve İlmi'l-Kirâat
18. **el-Mervezî**, İbn-i Kuteybe Abdullah b. Müslim, Adâbu'l-Kirâat
19. **en-Nevevî**, Ebu Zekeriyya Yahya b. Şeref, Et-Tibyân fi Adâbi Hameleti'l-Kur'an
20. **Mekki b. Ebi Talib**, er-Riâyetü li Tecvidi'l-Kirâet ve Tahkiki Lafzi't-Tilâve
21. **el-Kurtûbî**, Abdulvehhab b. Muhammed, el-Muzih fi't-Tecvid, (Tahk. Ganim Kadduri)
22. **Şemsü'd-Din Ebi'l-Hayr** Muhammed b. el-Cezerî, et-Temhîd fi İlmi't-Tecvîd, (tahk. Ganim Kadduri)
23. **Muhammed Salim Muhaysin**, Mürşîdü'l-Müîd ila İlmi't-Tecvîd
24. **el-Yemenî**, Ebu Abdırrahman İbrahim b. Muhammed el-Fakih el-Kadimi es-Süyerhi, et-Tuhfetü'l-Mehdiyye fi Şerhi'l-Mukaddimetü'l-Cezeriyye
25. **en-Nisâburî**, Nizâmü'd-Din el-Hasen b. Muhammed b. Hüseyin el-Kummi, Ğarâibu'l-Kur'an ve Rağâibu'l-Furkan
26. **el-İsfahânî**, Ragîp, Mufredâtü Elfâzi'l-Kur'an

- 27. Ebu'l-Hüseyin Ahmed b. Faris b. Zekeriyya**, *Mekâyisü'l-Lügâ*
- 28. Çantay**, Hasan Basri, *Kur'an Meâli I-III*
- 29. Collak**, Fatih, *Hafs Rivayetiyle Gelen Muhtelif Vecihler ve Hüccetleriyle Asım Kirâati*
- 30. Sönmezsoy**, Selahattin, *Kur'an ve Oryantalıstler*
- 31. Demirci**, Muhsin, *Kur'an Tarihi*
- 32. Cerrahoğlu**, İsmail, *Tefsir Usulü*
- 33. Karaçam**, İsmail, *Kur'an-ı Kerim'in Nüzülü ve Kirâati*
- 34. Pakdil**, Ramazan, *Sesli ve Görüntülü Talim, Tecvit ve Kirâat*
- 35. Akbal**, Talip, *Kur'an-ı Kerim ve İlm-i Kirâat Ders Notları*

2.5. MAKALELER

- 1. Alemdar**, Yusuf, "Kırâatlerin Oluşumu Bağlamında Kur'an'ın Cem'i Konusuna Yeni(den) Bir Bakış", *Cumhuriyet Üniv. İlahiyat Fak. Dergisi* cilt: VII/2, 219-248 Aralık-2003,
- 2. Öztürk**, Mustafa "Kur'an Kırâatlerinin Tarihsel Serencamına Genel Bir Bakış", *Ç.Ü. İlahiyat Fak. Dergisi*, cilt 3, Sayı 1 Ocak-Haziran 2003.
- 3. Dağ**, Mehmet, "İbni Mücahid'in Kırâat Ekollerini Yedi İle Sınırlaması: Eleştirel Bir Yaklaşım",
- 4. Albayrak**, Halis, "Kırâat Sorunu", *Dini Araştırmalar Dergisi*, Eylül-Aralık-2001, cilt:4, S.11 ss.19-34,
- 5. Çetin**, Abdurrahman, "Kur'an Kırâatinde Musikinin Yeri", *Uludağ Üniv. İlahiyat Fak Dergisi*, Sayı:7, C:7, 1998).

3. TAKRÎB BÖLÜMÜ

3.1. PROGRAMIN GENEL KAZANIMLARI

1. Takrîb ve usûlünü kavrar.
2. Sahih ve sahîh olmayan kırâatları ayırt eder.
3. Kur'an-ı Kerim meâlini bilir.
4. Dînî mûsikî formlarını ve temel makamlarını icra eder.
5. Tayyibe isimli eserdeki beyitleri ezberler ve anlar.
6. Okuduğu kırâatları çözümler ve yazar.
7. Vakîf, ibtidâ ve fevâsil bilgisine sahiptir.
8. Takrîb kaynaklarını anlar ve kullanır.
9. Râvîlerin tariklerinin hayatlarını bilir.
10. Kırâat farklılıklarına göre Kur'an-ı Kerim'i okur.
11. Kırâat farklılıklarının diğer ilimlerle ilişkisini açıklar.
12. Kur'an-ı Kerim'i takrîb üzere hatmeder.
13. Takrîb öğretim yöntemlerini bilir ve uygular.

3.2. DERSLER, KREDİLERİ VE DÖNEMLER TABLOSU

DERSLER	KREDİ	1. DÖNEM	2. DÖNEM	3. DÖNEM	4. DÖNEM	5. DÖNEM	6. DÖNEM
1. Takrîb Usûlü (2x12=24)	24	Takrîb Usûlü (2x12=24)	---	---	---	---	---
2. Arapça (2x12=24)	48	Arapça (2x12=24)	Arapça (2x12=24)	---	---	---	---
3. Tayyibe (2x12=24)	144	Tayyibe (2x12=24)	Tayyibe (2x12=24)	Tayyibe (2x12=24)	Tayyibe (2x12=24)	Tayyibe (2x12=24)	Tayyibe (2x12=24)
4. Tevcîhu'l-Kırâat	72	---	Tevcîhu'l-Kırâat (2x12=24)	Tevcîhu'l-Kırâat (2x12=24)	Tevcîhu'l-Kırâat (2x12=24)	---	---
5. Kur'anda Vakîf-İbtidâ	24	---	---	Kur'anda Vakîf-İbtidâ (2x12=24)	---	---	---
6. Takrîb Uygulamaları (20x12=240)	1440	Takrîb Uygulamaları (20x12=240)	Takrîb Uygulamaları (20x12=240)	Takrîb Uygulamaları (20x12=240)	Takrîb Uygulamaları (20x12=240)	Takrîb Uygulamaları (20x12=240)	Takrîb Uygulamaları (20x12=240)
7. Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)	144	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)	Kırâat-Anlam İlişkisi (2x12=24)
8. Kur'an Meâli (2x12=24)	144	Kur'an Meâli (2x12=24)	Kur'an Meâli (2x12=24)	Kur'an Meâli (2x12=24)	Kur'an Meâli (2x12=24)	Kur'an Meâli (2x12=24)	Kur'an Meâli (2x12=24)
9. Dînî Mûsikî	96	---	---	---	Dînî Mûsikî (2x12=24)	Dînî Mûsikî (4x12=48)	Dînî Mûsikî (2x12=24)
10. Kırâat Öğretim Metotları	24	---	---	---	---	---	Kırâat Öğretim Metotları (2x12=24)
TOPLAM	2160	360	360	360	360	360	360

3.3.DERSLER, KONULARI, KAYNAKLARI VE AÇIKLAMALARI

3.3.1. Takrîb Usûlü

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
24	Takrîb Usûlü <ul style="list-style-type: none"> a. Takrîb Usûlü ve İstilahları b. Râvî Tariklerinin Hayatları c. Râvî Tariklerinin Okuyuş Farklılıklarları d. İstanbul ile Mısır Tariki Arasındaki Farklılıklar e. Merâtib-i Erbaa ve Mertebeteyn f. Şazz Kırâatler g. Takrîb Kaynakları 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ed-Dimyâtî, İthâfu Fudalâî'l-Beşer 2. İbnü'l-Cezerî, en-Nesr fi'-Kîraâti'l-Aşr 3. Diyanet İslam Ansiklopedisi, Kîrâatla ilgili maddeler 	Takrîb usûlü ve istilahları, Râvî tariklerinin okuyuş farklılıklarları, İstanbul ile Mısır tariki arasındaki farklılıklar, Merâtib-i Erbaa ve mertebeteyn, Şazz kırâatler, Takrîb kaynakları, Râvî tariklerinin hayatları üzerinde durulur.

3.3.2. Arapça

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
48	Arapça	<ol style="list-style-type: none"> 1. er-Râcihî, Abde, -et-Tatbîkû's-Sarfi, -et-Tatbîkû'n-Nahvî 2. İbn Hişam, Abdullah b. Yusuf, Katru'n-Nedâ 3. Muhammed Muhyiddin Abdulhamid, et-Tuhfetu's-Seniyye 	İrab bahsi bu bölümde okutulur ve irab tahlili yapılır.

3.3.3. Tayyibe

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
144	<p>Tayyibe</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Mukaddime (Hutbetü'l-Kitap ve Müstemilâti) b. Rumûzu'l-Kurrâ c. İstiâze ve Besmele d. Ümmü'l Kur'an e. İdğâm-ı Kebir f. Ha-i Kinâye g. Med ve Kasır h. Bir Kelimede İki Hemze i. İki Kelimede İki Hemze j. Müfred Hemze Bahsi k. Nakil ve Sekte Bahsi l. Hemzelerde Hamza ve Hişam'ın Vakîf Halleri m. İdğam-ı Sağır ve Çeşitleri n. Mahreçleri Yakın Olan Harfler o. Tenvin ve Nun-i Sakinenin Hükümleri p. Fetih-Beyne-İmâle Bahsi q. Ha-i Te'nis İmâlesi r. Ra Harfinin Kalın ve İnce Okunduğu Yerler s. Lâm Harfinin Kalın ve İnce Okunduğu Yerler t. Kelime Sonlarında Vakîf u. Resm-i Hatt Üzerine Vakîf v. İzâfet Yâları ve Zâid Yâları w. Kırâatlerin İnfîrâdi ve Cem'i x. Ferş-i Hurûfa Göre Fatiha-Nas Arası Sureler 	<ol style="list-style-type: none"> 1. İbnü'l-Cezerî, Muhammed b. Muhammed b.Yusuf, Tayyibeti'n-Neşr 2. Ebu Bekr Ahmed, Şerhu Tayyibeti'n-Neşr 3. Muhammed Salim Muhaysin, el- Hâdî Şerhü Tayyibeti'n-Neşr fi'l-Kırâati'l-Aşr ve'l-Keşfi an İ'leli'l- Kırâati ve Tevcîhihâ 	<p>Tayyibe beyitleri ezberlenir ve açıklamaları yapılır.</p>

3.3.4. Tevcîhu'l-Kırâat

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
72	Tevcîhu'l-Kırâat <ul style="list-style-type: none"> a. Kırâat Vecihlerinin Hüccetleri b. Ferş-i Hurûfun Dayanakları c. Seçilen Ayetlerin Okunması 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ebu Zür'a Abdurrahman b. Muhammed b. Zencele, Huccetu'l-Kırâat 2. Mekki b. Ebi Talip, el-Keşf an Vucûhi'l-Kırâati ve İ'lelahâ ve Hicecihâ 3. Seçme Metinler 4. el-Farisî, Ebu Ali Hasan b. Abdilgaffar, el-Huccetu li'l-Kurrâ'i's-Sebatî 	İlgili konular hakkında ayetler belirlenir ve bu ayetler üzerinde bilgi verilir.

3.3.5. Kur'anda Vakıf-İbtidâ

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
24	Kur'anda Vakıf-İbtidâ <ul style="list-style-type: none"> a. Vakıf b. İbtidâ c. Fevâsil d. Vakıf-İbtidâ Uygulamaları e. Özellik Arz Eden Kelimelerde Vakıf 	<ol style="list-style-type: none"> 1. el-Aşmûnî, Ahmed b. Muhammed, Menârû'l-Hüdâ fi Beyâni'l-Vakfi ve'l-İbtidâ 2. Ca'berî, Vasfü'l-İhtidâ ila Ma'rifeti'l-Vakfi ve'l-İbtidâ 3. Sehâvî, A'lemü'l-İhtidâ fi Ma'rifeti'l-Vakfi ve'l-İbtidâ 4. Muhammed Mekkî, Nihâyetü'l-Kavli'1-Mufid fi-İlmi't-Tecvîd 5. Muhammed b. Tayfur es-Secavendî, el-Vakf ve'l-İbtidâ 	Vakıf ve İbtida hakkında bilgi verilir. Özellikle arz eden kelimelere dikkat edilir.

3.3.6. Takrîb Uygulamaları

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
1440	Takrîb Uygulamaları <ul style="list-style-type: none"> a. Takrîb Üzere Hatim b. Kırâat Farklılıklarına Göre Kur'an Okuma c. Okunan Kırâatların Takrîb Üzere Çözümü d. el-Hallü'l-Mürtehil (Hatmi Bitirip, Yeni Hatme Başlamak) e. Fatiha Suresi, Bakara 1-5 Vücûhâtının Okunması 	1. ed-Dimyâti , Muhammed el-Benna, İthafu Fudalâil-Beşer fi'l Kırâati'l-Erbai Aşer 2. Muhammed Emin Efendi , Umdatü'l-Hallâl	İlgili konular üzerinde kursiyere uygulama yaptırılır.

3.3.7. Kırâat-Anlam İlişkisi

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
144	Kırâat-Anlam İlişkisi <ul style="list-style-type: none"> a. Kırâat-Tefsir İlişkisi b. Kırâat-Fıkıh İlişkisi c. Kırâat-Hadis İlişkisi d. Kırâat-Kelam İlişkisi e. Kırâat-Belâgat İlişkisi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seçme Tefsir Metinleri (Taberî, Râzi, Zemahşerî ve Kurtûbi) 2. Karaçam, İsmail, Kırâat İlminin Kur'an Tefsirindeki Yeri ve Mütevâtir Kırâatların Yorum Farklılıklarına Etkisi 3. Çetin, Abdurrahman, Kırâatlerin Tefsire Etkisi 4. es-Sabûnî, Muhammed Ali, Ravâiu'l-Beyân, 5. Müsenna Naim Hammadî, Eserü Kırâati'l- Kuraniyyeti fi İlmi'l-Me'ânî 6. İtr, Hasan Ziyâuddin, el Ahrufüs-Seb'a ve Menziletü'l-Kırâati minhâ 7. Muhammed Ahmed Abdülaziz, el-Vucâhü'l-Belağatü fi't-Tevcîhi'l- Kırâati'l-Kur'aniyyeti'l-Mütevâtire 	<p>Kursiyere kırâat-anlam ilişkisi ve diğer ilimlerle ilişkisi hakkında bilgi verilir. (Nahl Suresinden Nas Suresine Kadar)</p>

3.3.8. Kur'an Meâli

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
144	Kur'an Meâli Yusuf-Nas Sureleri (13-30. cüzlerin) Meâli	<ol style="list-style-type: none"> 1. el-Mahallî, Celalüddîn-es-Suyûtî, Celâlüddîn, Tefsîru'l-Celâleyn 2. Komisyon, Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir 3. Altuntaş, Halil-Şahin, Muzaffer, Kur'an-ı Kerim Meâli 4. Haseneyn Muhammed Mahlûf, Kelimâtu'l-Kur'an ve Tefsir ve Beyân 5. Hasan Basri Çantay, Kur'an Meâli 	13-30. cüzlerin meâli yapılır. Gerekli ayetlerin veya konuların da tahlili yapılır.

3.3.9. Dînî Mûsikî

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
96	Dînî Mûsikî <ul style="list-style-type: none"> a. Cami Mûsikîsi Uygulamaları b. Tekke Mûsikîsi Uygulamaları c. Makam ve Konularına Göre Aşr-i Şerifler 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ezgi, Suphi, Amelî ve Nazarî Türk Mûsikîsi, I-V 2. Özkan, İsmail Hakkı, Türk Mûsikîsi Nazariyâtı ve Usûlleri 3. Akdoğan, Bayram, "Fethullah Şîrvânî'ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler" 	İlgili konular üzerinde uygulama yapılır ve numune şahsiyetlerin sesleri dinlettirilir. Ayrıca konulara göre aşr-i şerifler ezberletilir.

3.3.10. Kırâat Öğretim Metotları

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
24	Kırâat Öğretim Metotları <ul style="list-style-type: none"> a. Yetişkin Eğitiminde İlkeler ve Yöntemler b. Yetişkinlerin Gelişim Özellikleri c. Kırâat Öğretim Yöntemleri (Sema ve Arz Metodu) d. Kırâat Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme e. Kırâat Öğretimi Uygulamaları f. Kur'an Eğitiminde İletişim ve Rehberlik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. İbnü'l-Cezerî, en-Nesr fi'l-Kırâati'l-Aşr I-II 2. Suyûti, el-İtkan fi Ulûmi'l-Kur'an 3. Zerkânî, Menâhilü'l-İrfân, 4. Muhammed Emin Efendi, Zuhru'l-Erîb 5. Tetik, Necati, Kur'an Kırâati Talimi 6. Köylü, Mustafa, Yetişkin Din Eğitiminin Teorik Temelleri 	Kırâat öğretimi yöntem ve teknikleri hakkında bilgi verilir.

Takrîb bölümü toplam 2160 saatten oluşmaktadır.

3.4.YARDIMCI KAYNAKLAR

1. **Abdü'l-Ali el-Mes'ul**, *el-Kirâatü's-Şâzze Davâbitüha ve'l-İhticâcü bihâ fi'l-Fikhi ve'l-Arabiyyeti*
2. **en-Nüveyrî**, *Serhu Tayyibeti'n-Neşr*
3. **Yüksel**, Ali Osman, *Ibn-i Cezerî ve Tayyibêtü'n-Neşr*
4. **Ebu'l-Feth Osman b. Cinnî**, *el-Muhteseb fi Tebyîni Vücûhi Şevâzzi'l-Kirâat*
5. **Abdülhalim b. Muhammed el-Hadi**, *el-Kirâetü'l-Kur'anîye (Tarihi, Subutu, Hucceti ve Ahkamı)*
6. **el-Basrî**, Hilal b. Yahya, *Ahkâmu'l-Vakf*
7. **el-Enbâri**, Muhammed b. Kasım b. el-Kâsim, *el-İzâh fi'l-Vakfi ve'l-İbtidâ*
8. **es-Secâvendî**, Muhammed b. Tayfur, *el-Vakfî ve'l-İbtidâ*
9. **İbn Kuteybe**, Abdullah b. Müslim, *Te'vili Müşkili'l-Kur'an*
10. **Subhi Salih**, *Mebâhis fi Ulûmi'l-Kur'an*
11. **ez-Zerkeşî**, Burhânûd-Din Muhammed b. Abdillah, *el-Burhan fi Ulûmi'l-Kur'an*
12. **ez-Zerkânî**, Muhammed Abdu'l-Azîm, *Menâhilü'l-İrfân fi Ulûmi'l-Kur'an*
13. **et-Taberî**, Ebu Cafer Muhammed b. Cerîr, *Câmiu'l-Beyan fi Te'vili'l-Kur'an*
14. **el-Endelusî**, Ebu Hayyan Muhammed b. Yusuf, *Bahrû'l-Muhît*
15. **el-Kurtubi**, Ebu Abdillâh Muhammed b. Ahmed, *el-Cami' li-Ahkâmi'l-Kur'an*
16. **er-Râzî**, Ebu Abdillâh Muhammed b. Ömer, *Mefâtihi'l-Ğayb*
17. **el-Beydâvî**, Nasîru'd-Din Ebu Said Abdullâh b. Ömer, *Envâru't-Tenzîl ve Esrâru't-Te'vîl*
18. **en-Neseffî**, Ebu'l-Berakat Abdullâh b. Ahmed, *Medârikü't-Tenzîl ve Hakaiku't-Te'vîl*
19. **Ebu's-Suud Efendi**, *Îrşâdü'l-Akli's-Selîm*
20. **İbn Aşûr**, *et-Tahrîr ve't-Tenvîr*
21. **Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır**, *Hak Dini Kur'an Dili*
22. **Muhammed b. Ömer b. Salim Bezmul**, *el-Kirâatü ve Asâruhu fi't-Tefsiri'l-Ahkâm*
23. **Sabri el-Eşva**, *İ'câzü'l-Kirâati'l-Kur'anîye*
24. **el-Muhasibi**, Haris b. Esed b. Abdullâh, *Fehmü'l-Kur'an ve Meânihi*
25. **İbn Haleveyh**, *el-Muhtasar fi Şevâzzi'l-Kur'an*
26. **Mekki b. Ebi Talip**, *el-İbâne an-Meâni'l-Kirâat*
27. **et-Tancî**, Muhammed b. Tavît, *Belâgat-i Kur'anîye* (Çev. Bekir Topaloğlu)

3.5. MAKALELER

1. **Altundağ**, Mustafa, "Sahih Kirâatlerin Arap Lehçeleri İle İlişkisi Üzerine", *M.Ü.İ.F.Dergisi*, 20 (2001), 23-48,
2. **Eren**, Cüneyt, "Arap Belâgatının Kur'ân-ı Kerîm'in Anlaşılmasına Katkısı",
3. **Çağıl**, Necdet, *Kur'ân'in Belâgat ve Fonetik Yapısı*
4. **Tuğral**, Rahim, *Farklı Kirâatlerin Tefsirdeki Yeri*
5. **Issa J. Boullata**, "Kur'ân'ın Belâgat Açısından Tefsiri", (Çev. İbrahim H. Karslı),
6. **Adığuzel**, Mehmet, "Kirâat Farklılıklarından Kaynaklanan Bazı Kelâmî İhtilaflar",
7. **Alper**, Hülya, "Kirâat-Kelam ilişkisi"

8. **Aşikkutlu**, Emin, “Kırâat İlminin Temellendirilmesinde Ahruf-i Seb'a Hadisleri(Tahriç, Tahlil ve Değerlendirme)”,
9. **Çetin**, Abdurrahman, “Kur'an'in Farklı Yorumlanmasında Kırâatlerin Rolü” *Diyanet İlimi Dergi*, cilt,37, sayı:4 (Ekim-Kasım-Aralık-2001),
10. **Okçu**, Abdulmecit, “Kur'an'ın Lafız-Mana ve Kırâat Yönünden İ'cazı/Eşsizliği” *EKEY Akademi Dergisi*, cilt, III, Sy.2 (Güz-2001).